

Besluit van college B&W van Huizen

Zaaknummer / Documentnummer	Z.324114 / D.1757343
Datum document	21 augustus 2024
Onderwerp	Veerkrachtige wijken
Opsteller	Verwoerd, Wilma
Afdeling	team Bestuurlijke en algemeen juridische zaken
Portefeuillehouder	N. Meijer
Vergadering van	-Niet van toepassing
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Geheimhouding	Nee
Embargo t/m	
Besluit	Akkoord (Gewijzigd besloten)
Datum besluit	10 september 2024

Toelichting besluit

Advies	1. Vaststellen dat de bevindingen en conclusies uit dit belevingsonderzoek worden herkend en dat deze eveneens aansluiten bij de uitgangspunten van het communicatieplan 'Zichtbaar in Verbinding'. 2. Instemmen met het advies voor het doorontwikkelen van verbinding en participatie om nabijheid en zichtbaarheid te realiseren.
Gewijzigd besloten	Conform voorstel besloten. Parallel hieraan verzoekt het college te onderzoeken of er mogelijkheden voor cofinanciering zijn. Over 3 maanden verzoekt het college een presentatie in het college over de voortgang.

Aanleiding	In het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 (IVP 23-26) is onder meer het thema veerkrachtige wijken benoemd als een prioritair thema. Binnen dit thema wordt gewerkt aan het verder betrekken van inwoners en ondernemers bij (veiligheids)issues in hun woon- en/of leefomgeving. Dit proces zal stapsgewijs en wijkgericht verder vorm moeten krijgen in de komende jaren als een organische vorm van burgerparticipatie. Als start voor het scherper in beeld krijgen van de beleving van veiligheid en de mate van veerkracht onder de inwoners, is een belevingsonderzoek uitgevoerd in de wijken Stad & Lande en Oostermeent-Bovenmaten. Dit vanuit de veronderstelling dat veiligheidsbeleving en de veerkracht in deze wijken het meest onder druk staat. Het veldwerk in het belevingsonderzoek is uitgevoerd door stichting Reindert. De begeleiding en theoretische onderbouwing is gedaan door kennisinstituut Movisie. Het onderzoek is uitgebreid besproken in het CMT om haalbaarheid van de aanbevelingen en wat daarvoor nodig is te onderzoeken. Dit heeft geleid tot dit voorstel.
Kaders	• Collegeprogramma 2022-2026, paragraaf 5.1.1., 5.1.7. en 5.1.8. • Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026, paragraaf 4.1. Lokaal thema Veerkrachtige wijken
Doel/beoogd effect	De te bereiken doelen binnen het Integraal Veiligheidsbeleid en meer in het bijzonder binnen het lokale thema Veerkrachtige wijken zijn: • De betrokkenheid, de zogenaamde zelf-effectiviteit en daarmee de veerkracht van inwoners vergroten door het bieden van concreet en positief handelingsperspectief. • Door gezamenlijke inzet en verantwoordelijkheid het veiligheidsgevoel van inwoners verder vergroten van 83% in 2022 naar 85% in 2026.
Argumenten	<i>Achtergrond onderzoek</i> Het vertrekpunt van het belevingsonderzoek was om in kaart te brengen wat de geïnterviewde inwoners en betrokkenen bezig houdt, waar zij tegenaan lopen in hun woon- of werkomgeving en hoe zij de gesignaleerde problemen beleven. Beleving is geen 'harde' wetenschap maar laat wel de gevoelens van inwoners zien. Gevoelens die ons verder kunnen brengen in het ontwikkelen van gericht beleid en uitvoeringactiviteiten, zeker als die in samenhang gezien worden met informatie uit de Veiligheidsenquête 2022 en het communicatieplan Zichtbaar in verbinding. <i>De wijken</i> Voor de uitvoering van het belevingsonderzoek is gekozen voor de wijken Stad & Lande en Oostermeent-Bovenmaten. In deze wijken bestaat een grote diversiteit onder bewoners, bewoners wonen dicht bij elkaar in bijvoorbeeld appartementencomplexen en er

zijn winkelcentra en scholen. Daardoor is er in deze wijken veel (soms gedwongen) interactie tussen inwoners, zoals met jongeren op straat of met burens met onbegrepen gedrag.

De vragen

In het onderzoek lag de nadruk op de volgende vragen:

- Wat zijn de zorgen van bewoners over leefbaarheid en veiligheid en hoe beïnvloeden deze het algehele veiligheidsgevoel, en dan specifiek voor jeugdproblematiek, spanningen door diversiteit en onbegrepen gedrag?
- Hoe functioneert de signaleringsfunctie vanuit de wijken en hoe kan deze verbeterd worden?
- Hoe is de veerkracht van bewoners momenteel en hoe kan deze versterkt worden?
- Welke rol kan de gemeente spelen in signalering en veerkracht en welke organisaties kunnen hierbij helpen?

De uitkomsten

Kort samengevat levert het belevingsonderzoek op dat er zowel zorgen als kansen leven bij inwoners. Zorgen over jeugd en drugs en de veranderende samenleving. Kansen als het gaat over de aanwezige veerkracht in de wijken, waarbij de gemeente en andere professionals kunnen aanhaken. De belangrijkste overkoepelende aanbeveling luidt: Gemeente, laat je zien in de wijken. Zorg voor zichtbaarheid en ga de verbinding aan met inwoners! Een tweede aanbeveling is de focus te richten op jongeren, in het bijzonder de zogenoemde 2% jeugd.

Weging aanbevelingen uit onderzoek

De uitkomsten van het onderzoek zijn op verschillende ambtelijke niveaus gedeeld en besproken. Hier komt onder andere uit dat het beeld bestaat dat 'we al veel doen' om inwoners te betrekken en te bereiken, zowel het sociaal als in het fysiek domein. Ook aan individuele jeugdhulp wordt door de gemeente Huizen méér gedaan dan op basis van de benchmark te verwachten zou zijn.

Tegelijkertijd worden de zorgen die naar voren komen uit het onderzoek herkend en gedeeld, met name op het gebied van jeugd/jongeren. Spanning zit op de kwetsbaarheid van (kleinere) teams, ontoereikende capaciteit/budgetten voor het aangaan van projecten van enige omvang in relatie tot uitvoering van het reguliere werk, zoals wettelijke taken en opvolging meerjarige beleids-/onderhoudsplannen, advisering en lopende casuïstiek.

Advies

In een veerkrachtige wijk is de samenredzaamheid van bewoners en instituties (scholen, gemeente, corporaties, welzijn, netwerken) voldoende om mee te bewegen en verstoringen in leefbaarheid en veiligheid op te vangen. Als die veerkracht ontbreekt kan een wijk kwetsbaar zijn.

Veerkracht is niet iets dat als vanzelf ontstaat. Uiteindelijk zijn het de bewoners zelf die het moeten willen en doen, maar hulp uit het netwerk van organisaties met kennis en middelen die voor minder

zelfredzame bewoners het verschil kunnen maken kan hieraan bijdragen. Het op gang brengen en versterken van veerkrachtige wijken is geen kwestie van grote campagnes. Het is vooral klein kijken, aansluiten bij wat er is, bewoners ruimte geven voor hun eigen oplossingen en de pet van bewoner op zetten. Om die reden moeten we het werken aan veerkracht niet zien als een project of als participatietraject. Het is iets dat doorlopend plaatsvindt. Het begint bij het in gesprek gaan met bewoners, horen en zien wat zij ervaren en/of nodig hebben. Waarbij we de bewoners zien als buurtmakers en sturen op vertrouwen. Het is ook een zoektocht die je als gemeente samen met buurtbewoners en netwerkpartners aangaat. De gemeente heeft hierin een ondersteunende rol, zeker in de startfase. Dat betekent het creëren van de randvoorwaarden die nodig zijn. Onderdeel hiervan is het beschikbaar stellen van ondersteunende proceskracht.

Met andere woorden, het advies is om te kiezen voor een min of meer organische doorontwikkeling van samenwerking met en participatie van inwoners en ondernemers als het gaat om zichtbaarheid en het gevoel van veiligheid en dit op alle gebieden te borgen in de organisatie. Hiervoor is ondersteunende/aanjangende proceskracht nodig, waarin eveneens aanpak Oud en Nieuw (en daarmee inzet op veiligheidsgevoel) wordt meegenomen.

Wat betekent dit concreet?

- Vanuit het perspectief klein kijken en aansluiten bij wat er is en speelt ligt het voor de hand om een start te maken met gesprekken met bewoners in allereerst de Kostmand en in tweede instantie de bewoners van de Oostermeent. Dit doen we laagdrempelig door de buurt in te gaan op verschillende momenten. Burgemeester, wethouder jeugd en enthousiaste collega's uit verschillende afdelingen, alsmede op momenten het interventieteam, woningcorporatie en Versa Welzijn sluiten hierbij aan. Doel hiervan is inwoners en ondernemers samenbrengen, ze betrekken bij initiatieven van gemeente en andere organisaties en vooral luisteren naar welke initiatieven en oplossingen bewoners zelf zien en die stimuleren. Bijvoorbeeld rondom thema's als veiligheid, jeugd en jaarwisseling. De gemeente heeft hierin een ondersteunende rol. Dat betekent goed luisteren, de kennis en ervaring van bewoners een hoofdrol geven en het creëren van de randvoorwaarden die nodig zijn. Onderdeel hiervan is het beschikbaar stellen van ondersteunende proceskracht, waarbij aanjagen en evalueren belangrijke onderdelen zijn. Dat evalueren doen we samen met bewoners aan de hand van een evaluatieopzet met bijbehorende criteria die samen met hen wordt gemaakt.
- Als vervolg daarop organiseren we in 2024/2025 tevens buurtbijeenkomsten over ingebrachte onderwerpen. Voor mogelijke oplossingen voor ingebrachte issues gebruiken we de kracht en expertise van de bewoners zelf. Zij kennen hun buurt immers het beste en kunnen met elkaar oplossingsgerichte gesprekken voeren.
- In brede zin zetten we binnen de bestaande capaciteit de huidige (bescheiden, maar wel structurele) aanpak voort en

bouwen we dit geleidelijk uit. Hierbij haken we aan bij de positieve betrokkenheid van inwoners en partnerorganisaties. Dat betekent dat we bestaande (gemeentelijke) initiatieven voortzetten en de follow-up daarvan goed borgen in de organisatie. Denk dan aan de wijkavonden en het te starten spreekuur van het college (28 september de eerste), de tweewekelijkse wijkspreekuren van de boa's (inclusief OOV-medewerkers en eventueel uit te breiden met medewerkers andere domeinen), de wijkveiligheidswandelingen, de recent gestarte mogelijkheid tot wijk-, buurt- en inwonersinitiatieven en daarmee samenhangend de zichtbaarheid van de participatiecoach als verbindende schakel, de inzet van het jongerenpanel, de participatie in bestaande netwerken waaronder die van levensbeschouwelijke organisaties en de community rondom het wijkgroenonderhoud.

- Voor de inzet op jongeren en in het bijzonder de 2%-jeugd, houdt dit in dat de bestaande aanpak wordt gecontinueerd: samenwerking interventieteam/ambulant team met OOV, zwaardere casuïstiek in de persoonsgerichte aanpak, lokaal of in het Veiligheidshuis, voortzetting werkgroep jeugd en veiligheid voor de aanpak jeugd en jeugdvindplaatsen en samenwerking met scholen – mits zij hiervoor open staan – om sneller signalen te kunnen delen als jongeren dreigen te ontsporen. Daarnaast is de recente jaarwisseling aanleiding voor een vernieuwde voorbereiding daarvan met meer maatwerk per hotspot en betrokkenheid van ondernemers en jongeren(werk).

Op deze manier we toe naar meer zichtbaarheid en verbinding, naar werken vanuit de kennis en ervaring van onze inwoners, waarbij het belangrijk is om ons voortdurend af te vragen hoe we onze inwoners positief kunnen verrassen. Een aanpak die aansluit bij ons Lonkend Perspectief, waarin we uitspreken en willen laten zien dat:

- Wij een gemeente zijn die de actualiteit en de opgaven in buurten en wijken kent en daar samen met de samenleving uitvoering aan geeft.
- Wij een gemeente zijn die naast de inwoner staat, bijdraagt aan zelfredzaamheid en vanuit die gedachte doet wat nodig is en met die inwoners evalueert hoe dit gaat.
- Wij een gemeente zijn die in het contact met inwoners en anderen het gevoel wil achterlaten dat mensen zich veilig, gehoord/gezien/begrepen, gestimuleerd en gewaardeerd voelen.

Kantttekeningen

- Het belevingsonderzoek is uitgevoerd in twee wijken. De weergegeven belevingen van individuele inwoners en andere geïnterviewden in het onderzoek hoeven dan ook niet persé representatief te zijn voor de gehele Huizer samenleving. Niettemin sluiten de belangrijkste conclusies

en aanbevelingen aan bij dat wat al werd gesignaleerd en wordt opgepakt, zowel politiek-bestuurlijk als ambtelijk.

- In onze planvorming spreken we over veerkrachtige wijken. Het is echter aan bewoners zelf om hun identiteit te bepalen; voelen zij zich meer thuis in een buurt of in een wijk? Gezien de grootte van de wijken in Huizen, zal de aanpak zich eerder richten op buurten.
- Het is van belang om in het oog te houden dat het gevoel van veiligheid bij inwoners door uiteenlopende (lokale, landelijke en wereldwijde) ontwikkelingen en incidenten wordt beïnvloed.
- Hoewel het onderzoek is geïnitieerd vanuit het veiligheidsdomein zijn de uitkomsten, conclusies en aanbevelingen domein overstijgend en vergen daarmee een domein overstijgende aanpak.
- Naast de twee belangrijkste aanbevelingen zijn in het onderzoek knelpunten naar voren gekomen die ook van invloed zijn op het veiligheidsgevoel, zoals spanningen als gevolg van culturele diversiteit en een toename van inwoners met onbegrepen gedrag. Deze knelpunten moeten niet uit het oog worden verloren.
- Ook prioritering van acties zal samen met de inwoners moeten plaatsvinden. Er kunnen kwetsbaarheden zijn of ontstaan als het gaat om capaciteit en middelen.

Alternatieven

Om de ontwikkeling naar zichtbaarheid en veiligheid te versnellen kan gedacht worden aan de inzet van een zogenaamde samenlevingsregisseur. Een zeer verbindende persoon die vraag en aanbod aan activiteiten bij elkaar weet te brengen. Iemand die de eerder genoemde gemeentelijke initiatieven, netwerken, overlegvormen, community's rondom wijkonderhoud en dergelijke goed in beeld brengt, integraal en gestructureerd bekijkt en daar waar nodig en wenselijk verbreding en uitbreiding aanjaagt en tot uitvoering brengt. Dat geldt met name ook voor activiteiten die gericht zijn op jeugd.

Kortom, een aanpak die vraag en aanbod bij elkaar brengt door iemand die zich in de wijken begeeft, makkelijk toegankelijk is, inwoners ondersteunt of de weg wijst bij vragen en problemen, die signalen oppakt en deze uitzet in de gemeente zowel intern bij de gemeente als naar stakeholders en een schakel is in de samenleving: tussen inwoners, maatschappelijk organisaties, ondernemers en gemeente. De samenlevingsregisseur werkt nauw samen met de participatiecoach, die vooral gericht is op burger- en overheidsparticipatie.

Belangrijk dat de samenlevingsregisseur mandaat en budget heeft om met de bewoners aan de slag te gaan. Uitgangspunt voor aanstelling is een periode van in eerste instantie twee jaar met focus op de twee genoemde wijken in het onderzoek. Bij gebleken succes (dat moet blijken uit de jaarlijkse evaluatie met onder meer inwoners) een verlenging van een jaar in afwachting van integrale besluitvorming over mogelijke voortzetting.

Dit alternatief betekent een functionaris is functieschaal 10 (9-10-11). Dat vraagt om een investering van € 100.000 op jaarbasis als het gaat om personele lasten. Nadeel van deze aanpak is dat het succes afhankelijk wordt van een één of enkele personen in de organisatie, terwijl de aanpak gericht zou moeten zijn op een structurele werkwijze gemeentebreed.

Financiën

Om de beschreven aanpak, inclusief de aanpak voor Oud en Nieuw, goed in proces te zetten, stellen wij voor om vanaf oktober tot en met maart 2025 te kiezen voor inhuur op procesregie voor 32-36 uur per week, onder te brengen bij team OOV. Concreet betekent dit:

1. Minimaal 32, maximaal 36 uur per week, voor 6 maanden. De kosten hiervan zijn 24 weken x 32 of 36 uur x 90 euro per uur = 69.120 tot 77.760 euro.
2. Een uitvoeringsbudget van 10.000 euro.

De kosten voor inhuur kunnen gedekt worden uit budget uit Centraal Budget Inhuur (9600010) en het uitvoeringsbudget uit organisatieontwikkeling (9600012).

Participatie

Dit krijgt vorm in de uitwerking.

Communicatie

In overleg met team communicatie wordt de communicatie verder vormgegeven.

Uitvoering en evaluatie

Op grond van het Uitvoeringsprogramma Veiligheid is in de termijnagenda voor de raad opgenomen dat de raad wordt geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek "Veerkrachtige Wijken". Na vaststelling door CMT en College van het onderzoek en de wijze waarop verder wordt gegaan met de aanbevelingen wordt de raad via een mededeling geïnformeerd (zie bijlage).

Dit scenario consolideert en intensiveert - waar mogelijk - onze huidige werkwijze en breidt deze uit op een laagdrempelige manier met de focus op buurten/wijken zoals genoemd. De uitkomsten van het onderzoek als start voor de uitvoering van het communicatieplan "Zichtbaar in verbinding" kan bovendien handvatten geven om de communicatievorm (persoonlijk of anders, onderwerpen etc) en -toon meer aan te laten sluiten op de behoefte van inwoners.

Evaluatie vindt plaats op wijze die samen met bewoners wordt vastgesteld.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Mede geadviseerd door	P&O
	Financiën
	CMT (vergadering van 28 augustus 2024)
Bijlagen	Rapport Movisie "Doen wat nodig is in Huizen".